

יו פוסינגהאם (Hugh Possingham)

אוניברסיטת קווינסלנד, אוסטרליה

ציטוט מומלץ

פוסינגהאם י. 2010. כה שונה, אך כה דומה... הבעיות שונות, אבל השחקנים והגישות זהים (רשמים מכנסים בישראל ובנורווגיה). אקולוגיה וסביבה 1(3): 75-77.

משתתפי סדנת העבודה במהלך סיור בשמורת עינות צוקים (עין פשחה). הסיור עסק בנושאי שמירת טבע האופייניים לאזור | צילום: סלעית קרק

כה שונה, אך כה דומה... הבעיות שונות, אבל השחקנים והגישות זהים (רשמים מכנסים בישראל ובנורווגיה)

נקודת מבט

גיליון סתיו 2010 / כרך 1(3)

3 באוקטובר, 2010

אנחנו עומדים באמצע פארק טבע מנוהל היטב ומסתכלים על שדה חרוש וזרוע חיטה, שרק לפני מספר חודשים היה חלקה עם צמחייה מקומית. מתחיתנו משתרע מישור חוף מנוקד בכרכות דגים ענקיות שמלאות באנפות, אנפיות, חסידות ומגלנים – כולן ציפורים שהן מצד אחד מזיקות ומצד שני חשובות לשמירת טבע. מאחורינו נמצא מתחם עצום של כלובים המאכלסים עופות דורסים שעברו שיקום. חלקם מיועדים לשחרור, ואילו אחרים יביאו לעולם צאצאים שיזכו לצאת לחופשי (ההורים, אשר ניצלו מחיים אומללים כחיות-מחמד, מורגלים מדי לאנשים ולא יוכלו להתרגל לחיים בטבע). אנחנו נמצאים ברמת הנדיב, פארק טבע בבעלות פרטית, המשקיף על הים התיכון מעט דרומית לחיפה. ברור שגישתם לשמירת טבע והבעיות שהם מתמודדים איתן שונות מאוד מאלו שלנו (באוסטרליה).

מקום אחר: שלג יורד בחוף, ואני מקשיב להרצאות על ההצלחה בהרחבת תחום התפוצה של טורפים גדולים ברחבי אירופה, כולל דובים, שונרים (לינקס, ממשפחת החתוליים), זאבים וגרגרנים. מספרים לי שהאסטרטגיה המוצלחת ביותר לשימור טורפים אלה היא דווקא לאפשר ציד; הדבר מעודד את קבלתן של החיות – גישה שאושרה גם על-ידי פרופ' בויתאני (Boitani) שבוע קודם לכן בישראל. אנו עוברים על דו"ח שהקיף 18 מדינות ושנים רבות של מפגשים – תכנית אב לשימור הטורפים באירופה. פרופ' קאסוול (Caswell) מדגים את השימוש במודלים מפורטים של אוכלוסיות כדי לאשר את הוספתו של דוב הקוטב לרשימת המינים הנמצאים בסכנת הכחדה. עבודה מתודית לא פחות עוסקת בדלקים (אוכלי בשר בעלי קרבה לחורפנים ולחמוסים), ומשתמשת בדינמיקה של שינויים באוכלוסיותיהם כדי להשפיע על מדיניות הייעור בקנדה.

מדוע אני משתתף בפגישות אלה? כיצד זריעת החיטה והאקולוגיה של אוכלוסיית דובי הקוטב יכולות להיות רלוונטיות לשמירת

טבע באוסטרליה? אני משתתף גם כדי ללמוד, וגם כדי לחלוק את הניסיון שלנו באוסטרליה בתחום שימור המגוון הביולוגי (ואגב, אני עושה זאת על חשבון משלמי המיסים האירופיים).

במהלך הכנסים מתבהרים שלושה דברים. ראשית, המדע המניע את המדיניות ואת הממשק באוסטרליה הוא ביסודו אותו מדע הממשק בכל מקום אחר בעולם (וכך גם גישות המודלים, השימוש בנתונים, החיפוש אחר מדיניות מבוססת-עדויות (evidence-based policy) והמחויבות לממשק מסתגל (אדפטיבי). הפרטים משתנים ממקום למקום, אך העקרונות זהים.

שנית, בשנים האחרונות ישנו עניין אדיר ביישום תאוריית קבלת החלטות (decision theory) בממשק נבון ובמדיניות. העקרונות של עלות-תועלת ותשואה על השקעה (return on investment) הם גלובליים כמו חוקי הפיזיקה.

לבסוף – וזה הגילוי המעניין מכולם – השחקנים בסצינת שמירת הטבע הם זהים. המנהלים, האומרים שהמדענים מתנשאים יתר על המידה, מדברים ברמה התאורטית, ובורים בסוגיות של משאבים מוגבלים ופוליטיקה. המדענים, הטוענים שהמנהלים חייבים לשפר את הכשרתם ואת כישוריהם המדעיים. הארגונים הלא-ממשלתיים, התוהים מדוע קובעי המדיניות לא הופיעו, ומדוע הם מבזבזים את זמנם בשיחות עם מדענים ומנהלים. ולמרות שלא נכחו בפגישות – ישנם גם קובעי המדיניות, המלינים על כך שהמדענים אינם עוסקים במחקר הנוגע ישירות לצורכיהם. הגישור על הפערים בין מדענים, בירוקרטים וארגוני שמירת הטבע קשה באוסטרליה כמו גם בעולם כולו. אין פתרונות קלים.

בסדנה בישראל, שכללה מגוון רחב של משתתפים, הסכמנו שיש להשתמש בתמריצים ממשיים כדי לגשר על הפערים. אי אפשר לצפות מהמגזר האקדמי לתגמל מדענים שעבודתם משפיעה בעולם המעשה, או ממשרדי ממשלה לתגמל מחקר. ציפייה כזו היא בגדר פנטזיה. לאור זאת, הסכמנו לנסח מא' ועד ת' כללים ותמריצים להידברות, שחלקם הופיעו בפרסום מוקדם יותר של ה-^[1] Applied Environmental Decision Analysis hub. הכלל הראשון שלי פשוט למדי: הפגינו מעורבות, גם אם לשם כך עליכם לנסוע לנוווגיה (מקום שהגשם בו פוסק רק כשמתחיל לרדת שלג).

שמירת טבע מבוססת מדע בישראל

סלעית קרק

המחלקה לאקולוגיה, אבולוציה והתנהגות, האוניברסיטה העברית בירושלים

בחודש מרץ 2010 התקיימה בישראל סדנת עבודה בין-לאומית שדנה בניסיון שהצטבר בעולם בתחום הידוק הקשרים בין מדע, מדיניות ופרקטיקה של שמירת הטבע והמגוון הביולוגי (biodiversity). בסדנה נישאו הרצאות מפי מדענים ומומחים מובילים ממוסדות אקדמיים, מגופים ממשלתיים ומארגוני שמירת טבע מרכזיים בעולם. אחד המרצים, פרופ' יו פוסינגהאם מאוסטרליה, שהוא ראש AEDA - The Applied Environmental Decision Analysis hub, כתב את רשמיו בעיתון *Decision Point* המיועד לקובעי מדיניות ולמנהלי שטח. תרגום דבריו לעברית מובא בעמוד זה. הסדנה התקיימה במסגרת פעילות מתמשכת של קבוצת עבודה בהובלתי. בקבוצת העבודה חברים חוקרים מהאקדמיה ומוסדות מחקר ממשלתיים, מקבלי החלטות, אנשי המגזר הציבורי, אנשי שטח ופעילים בארגוני החברה האזרחית העוסקים בתחום שמירת הטבע והמגוון הביולוגי בישראל. קבוצת העבודה פועלת ללמוד את תמונת המצב בישראל ולהמליץ על דרכי פעולה שיאפשרו לקדם את הבסיס המדעי של ניהול משאבי הטבע והמגוון הביולוגי בישראל.

המאמר פורסם לראשונה ב-2, April 2010 Decision Point 38: 2
עיבוד ותרגום: שאול ורדי וסלעית קרק

מקורות

1. Gibbons P, Zammit C, Youngentob K, Possingham HP, Lindenmayer DB, Bekessy S, Burgman M, Colyvan M, Considine M, Felton A, Hobbs RJ, Hurley K, McAlpine C, McCarthy MA, Moore J, Robinson D, Salt D, and Wintle B. 2008. Some practical suggestions for improving engagement between researchers and policy-makers in natural resource management. *Ecological Management and Restoration* 9: 182-186

